

Številka: 303-8/2022/98

Datum: 3. 7. 2024

Zadeva: Prenova vzgojno izobraževalnega sistema za zeleni in digitalni prehod – poročilo o napredku v zvezi s ciljem 156

1. Uvod

Za izvajanje reforme »Prenova vzgojno izobraževalnega sistema za zeleni in digitalni prehod«, ki jo opredeljuje Načrt za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: NOO) v razvojnem področju »Pametna, trajnostna in vključujoča rast«, komponenta »Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod« je ministrstvo, pristojno za izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: Ministrstvo), v postopku dodelitve sredstev in izbora projekta – neposredna sklenitev pogodbe – Zavodu Republike Slovenije za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ZRSS) kot potencialnemu prijavitelju posredovalo poziv k oddaji vloge, št. 303-8/2022/2, dne 4. 2. 2022 in 15. 2. 2022 ter 4. 4. 2022 še spremembe poziva. Na podlagi vloge dne 19. 4. 2022 je Ministrstvo sprejelo Sklep o potrditvi projekta, št. 303-8/2022/31 dne 20. 4. 2022, s katerim je ZRSS opredelilo za izvajalca in končnega prejemnika projekta »Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikula za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)« (v nadaljnjem besedilu: Prenova izobraževalnih programov) in potrdilo sofinanciranje projekta. Ministrstvo je 31. 5. 2022 z ZRSS sklenilo pogodbo o sofinanciranju izvedbe projekta, št. C3330-22-931002.

Skladno z NOO, ki je bil potrjen z Izvedbenim sklepom Sveta Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: izvedbeni sklep), so cilji Prenove izobraževalnih programov opremiti šolajoče ter pedagoško-andragoško osebje s kompetencami, pomembnimi za soočanje z aktualnimi izzivi in izzivi prihodnosti za krepitev odpornosti izobraževalnega sistema ter izboljšati usklajenost kompetenc z zahtevami trga dela za lažji prehod učečih se na trg dela. Te cilje bomo dosegli s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikul za vrtce, učni načrti ter katalogi znanj) tako, da se vanje smiselno umestijo tudi digitalne kompetence, kompetence za trajnostni razvoj, finančna pismenost in temeljna znanja s področja računalništva in informatike (v nadaljnjem besedilu: RIN). Naloga projekta so tudi priprava izhodišč za prenovo izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov in prenovljeni ključni programski dokumenti .

Izvedbeni sklep in Operativne ureditve za izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost med Evropsko komisijo in Slovenijo opredeljujejo za spremljanje izvajanja predvideni časovni razpored, mejnike in cilje ter povezane kazalnike. V izvajanju projekta Prenova izobraževalnih programov je to cilj z dvema kazalnikoma spremljanja:

156: Posodobljeni učni načrti za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter osnovne in srednje šole

Ciljna vrednost: 216

Rok izvedbe: Q4 2025

Opis: Cilj se nanaša na število učnih načrtov, ki bodo posodobljeni, da bodo med drugim vključevali digitalne kompetence, kompetence za trajnostni razvoj in finančno pismenost. Učni načrti, ki jih je treba posodobiti, so učni načrti za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter osnovne in srednje šole. Cilj reforme je šolajočim in učiteljskemu osebju zagotoviti kompetence, pomembne za soočanje s sedanji in prihodnji izzivi, da se okrepi odpornost izobraževalnega sistema, izboljša usklajenost kompetenc z zahtevami trga dela in šolajočim olajša prehod na trg dela. Posodobljene učne načrte bo odobrilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

156,1: Oblikovani bodo predlogi izhodišč za prenovo izobraževalnih programov s prenovo učnih načrtov v skladu s ciljem 156;

Rok izvedbe: Q4 2022

Opis: Dokument, ki dokazuje, da so strokovne delovne skupine vložile svoje predloge izhodišč za prenovo izobraževalnih programov s prenovo učnih načrtov, v katerih je podrobno opisano, kako naj bodo učni načrti spremenjeni, kot je opisano pri cilju 156, vključno s priloženimi povezavami do vseh dokazov/dokumentov.

156,2: Poročilo ministrstva, pristojnega za izobraževanje, o napredku v zvezi s ciljem 156

Rok izvedbe: Q2 2024

2. Trenutno stanje in napredek pri doseganju cilja 156

2.1 Organizacijska struktura

Izvedba prenove ključnih programskih dokumentov zahteva ustrezno organizacijo izvajalcev prenove. V ta namen je bila načrtovana in vzpostavljena organizacijska struktura, sestavljena iz kurikularnih komisij oziroma skupin, v katere je maja 2024 vključenih skoraj tisoč članov¹.

2.1.1 Število kurikularnih komisij in članov

Kurikularni svet Število članov: 33		
Komisija za koordinacijo prenove kurikuluma za vrtce Št. članov: 20	Kurikularna komisija za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja se deli na 5 podskupin za področja: – digitalnih kompetenc – zdravja in dobrega počutja – trajnostnega razvoja – podjetnosti (vključno s finančno pismenostjo) – kultura, umetnost in državljanstvo Število članov: 36	Komisija za koordinacijo prenove učnih načrtov in katalogov znanja Število članov: 25
Kurikularna komisija za splošna poglavja ter šest kurikularnih komisij za posamezna področja dejavnosti kurikuluma za vrtce Število komisij: 7 Število članov: 65		Predmetne kurikularne komisije za prenovo učnih načrtov in katalogov znanja za obvezne in izbirne predmete Kurikularna komisija za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje Število komisij: 48 Število članov: 755

Poleg teh sta bili imenovani tudi:

- Ekspertna skupina za prenovo katalogov znanj za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki je pripravila predlog izhodišč za prenovo katalogov znanj za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju (število članov: 16).
- Delovna skupina za dopolnitev usmeritev za didaktična priporočila ter priporočila za preverjanje in ocenjevanje znanja (število članov: 6).

¹ Zaradi lažje berljivosti so izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

2.1.2 Naloge kurikularnih komisij

a) Kurikularni svet

Naloge Kurikularnega sveta so:

- spremljanje in usmerjanje procesa prenove programskih dokumentov z vidika upoštevanja izhodišč in realizacije načrtovanih aktivnosti ter usklajenosti z NOO,
- določitev priprave kriterijev za izbor članov Komisije za koordinacijo in Komisije za skupne cilje,
- potrditev dokumentov z opredelitvijo skupnih ciljev programov,
- usklajevanje informacij in pogledov med različnimi predstavniki strokovne javnosti preko namenskih javnih forumov.

Predsednica Kurikularnega sveta o poteku prenove programskih dokumentov na tri mesece poroča kolegiju ministra. V poročilu so vključene informacije o poteku in napredku projekta in odprtih vprašanjih ter z njimi povezanimi tveganji in ukrepi za njihovo obvladovanje.

Več v dokumentih na povezavah:

[Kurikularni svet za spremljanje in usmerjanje prenove vzgojno-izobraževalnih programov 19.4.2022, 9.6.2022, 11.8.2022, 5.12.2022, 21.3.2023, 5.10.2023 in 19.10.2023](#)

b) Kurikularna komisija za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja

Komisija za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja (v nadaljnjem besedilu: Komisija za skupne cilje) se deli na pet podskupin za področja:

- digitalnih kompetenc,
- zdravja in dobrega počutja,
- trajnostnega razvoja,
- podjetnosti (vključno s finančno pismenostjo),
- kulture, umetnosti in državljanstva.

Naloge komisije so:

- priprava predloga dokumenta z opredeljenimi področji skupnih ciljev ter z opredeljenimi cilji na posameznih področjih, ki so skupni programom osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, ki ga komisija predloži v potrditev Kurikularnemu svetu;
- priprava metodologije za oblikovanje in doseganje skupnih ciljev in navodil za umeščanje skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja;
- sodelovanje s Komisijo za koordinacijo prenove učnih načrtov in katalogov znanja;
- priprava načrta in izvedba usposabljanja predmetnih kurikularnih komisij (v nadaljnjem besedilu: PKK) ter Medpredmetne komisije za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje (v nadaljnjem besedilu: Komisija za 1. VIO) v podporo umeščanju skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja,
- podpora in spremljanje dela PKK ter Komisije za 1. VIO pri umeščanju skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja posameznih predmetov in didaktična priporočila.

c) Komisiji za koordinacijo prenove kurikulumuma za vrtce ter prenove učnih načrtov in katalogov znanja

Najprej sta bili vzpostavljeni Komisija za koordinacijo prenove kurikulumuma za vrtce ter Komisija za prenovo učnih načrtov v osnovnih šolah in gimnazijah. Po sprejetju Izhodišč za prenovo katalogov znanj za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju na pristojnem strokovnem svetu RS je bila zadnja navedena komisija preimenovana in razširjena s člani, ki so praktiki oziroma strokovnjaki za poklicno in strokovno izobraževanje, njene pristojnosti so bile razširjene na koordiniranje dejavnosti, ki so povezane s prenovo katalogov znanja splošnoizobraževalnih predmetov v poklicnem in strokovnem srednješolskem izobraževanju.

Naloge komisij za koordinacijo prenove kurikulumuma za vrtce ter prenove učnih načrtov in katalogov znanja so:

- podajanje mnenj h kriterijem za izbor članov kurikularnih komisij za prenovo področij dejavnosti v vrtcu oz. učnih načrtov in katalogov znanja,
- priprava načrta in izvedba usposabljanja članov kurikularnih komisij za implementacijo izhodišč za prenovo,
- sodelovanje s Komisijo za skupne cilje,

- usmerjanje in podpiranje kurikularnih komisij pri pripravi prenovljenih programskih dokumentov,
- spremljanje procesa oblikovanja posodobljenih programskih dokumentov,
- usklajevanje dela kurikularnih komisij, vključenih v prenavo programskih dokumentov,
- priprava smernic za oblikovanje izvedbenega kurikuluma za vrtce,
- spremljanje procesa umeščanja skupnih ciljev v programske dokumente,
- sodelovanje s Kurikularnim svetom in poročanje o poteku prenove.

d) Kurikularna komisija za splošna poglavja ter šest kurikularnih komisij za posamezna področja dejavnosti kurikuluma za vrtce

Naloge kurikularne komisije za splošna poglavja ter šestih kurikularnih komisij za posamezna področja dejavnosti kurikuluma za vrtce so:

- priprava predloga besedil za posamezno področje dejavnosti in za splošna poglavja Kurikuluma za vrtce,
- sodelovanje pri pripravi enovitega predloga Kurikuluma za vrtce,
- sodelovanje pri pripravi programa usposabljanja strokovnih delavcev za uvajanje prenovljenega kurikuluma za vrtce v prakso,
- sodelovanje pri usposabljanju strokovnih delavcev za implementacijo prenovljenega Kurikuluma za vrtce v prakso,
- priprava primerov dejavnosti in vzorčnih primerov izvedbenega kurikuluma.

e) Medpredmetna kurikularna komisija za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

V skladu s sprejetimi Izhodišči za prenavo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji, ki predvidevajo pripravo enega učnega načrta za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje je ustanovljena tudi posebna Komisija za 1. VIO, ki ima naslednje naloge:

- sodelovanje z ustreznimi predmetnimi komisijami,
- priprava predloga učnega načrta za 1. VIO v skladu z Izhodišči,
- izdelava didaktičnih priporočil,
- sodelovanje s Komisijo za koordinacijo UN in Komisijo za skupne cilje,
- sodelovanje pri pripravi programa usposabljanja učiteljev razrednega pouka za uvajanje novega učnega načrta za 1. VIO v pedagoško prakso,
- usposabljanje učiteljev razrednega pouka za implementacijo novega učnega načrta za 1. VIO v pedagoško prakso.

f) Predmetne kurikularne komisije za prenavo učnih načrtov in katalogov znanja

Najprej so bile vzpostavljene PKK za prenavo učnih načrtov za obvezne predmete v osnovnih šolah in gimnazijah. Sledilo je imenovanje komisij za predmete v programih tehniške in umetniške gimnazije, kasneje pa so bili imenovani tudi člani PKK za pripravo predlogov katalogov znanja za splošnoizobraževalne predmete v izobraževalnih programih nižjega poklicnega, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega ter poklicno-tehniškega izobraževanja ter za pripravo nekaterih izbirnih predmetov. Naloge PKK so:

- priprava predlogov učnih načrtov posameznih predmetov v skladu z izhodišči za prenavo učnih načrtov oziroma katalogov znanja,
- sodelovanje s Komisijo za 1. VIO pri pripravi učnega načrta za 1. VIO na področju predmetov,
- izdelava didaktičnih priporočil,
- sodelovanje s Komisijo za koordinacijo prenove učnih načrtov in katalogov znanja ter Komisijo za skupne cilje.
- sodelovanje pri pripravi programa usposabljanja učiteljev in za uvajanje prenovljenih učnih načrtov in katalogov znanja v pedagoško prakso,
- usposabljanje učiteljev za implementacijo prenovljenih učnih načrtov in katalogov znanja v pedagoško prakso.

2.1.3 Imenovanje in sestava kurikularnih komisij

Člani **Kurikularnega sveta**, ki jih s sklepom imenuje minister, pristojen za izobraževanje, so predsedniki strokovnih svetov Republike Slovenije in predsedniki pristojnih komisij Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predsedniki državne komisije za splošno maturo oziroma nacionalno preverjanje znanja, Sveta za kakovost in evalvacije pri Ministrstvu, direktorji pristojnih direktorátov, uradov oziroma drugih služb Ministrstva, direktorji ZRSŠ, Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: CPI), Andragoškega

centra Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ACS), Državnega izpitnega centra, predstavniki združenj ravnateljev oziroma skupnosti s področij predšolske vzgoje ter osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, po en predstavnik Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije, Zveze aktivov svetov staršev Slovenije in Dijaške organizacije Slovenije ter drugi predstavniki ZRSŠ, CPI in Ministrstva. Predsednica Kurikularnega sveta je državna sekretarka na Ministrstvu.

Več informacij v dokumentih na povezavah:

[Kurikularni svet za spremljanje in usmerjanje prenove vzgojno-izobraževalnih programov 19.4.2022, 9.6.2022, 11.8.2022, 5.12.2022, 21.3.2023, 5.10.2023, 19.10.2023](#)

[Prenova sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji | GOV.SI](#) [Prenova sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji | GOV.SI](#)

V **druge kurikularne komisije** so poleg strokovnjakov ZRSŠ, CPI, ACS in drugih javnih zavodov, opredeljenih v 28. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: ZOFVI), vključeni tudi strokovnjaki s področja visokega šolstva oziroma znanosti in praktiki (ravnatelji, učitelji in vzgojitelji). V komisije je vključenih skoraj tisoč članov (po podatkih v maju 2024), od tega je nekaj manj kot petina svetovalcev ZRSŠ, ostali so zunanji člani – skoraj četrtina jih prihaja iz visokošolskega prostora.

Člane komisij imenuje direktor ZRSŠ na podlagi javnega povabila, svetovalce ZRSŠ izbere izmed pristojnih predmetnih svetovalcev, predstavnike CPI oziroma drugih javnih zavodov, opredeljenih v 28. členu ZOFVI, pa na predlog le-teh. Zaradi velikega števila vključenih, ves čas prenove poteka dinamičen proces zagotavljanja novih članov, ki nadomestijo tiste, ki iz različnih vzrokov ne sodelujejo več v komisijah.

Več o sestavi, nalogah in delu članov kurikularnih komisij na povezavah:

[Prenova - Zavod RS za šolstvo \(zrss.si\)](#)

[Seznam imenovani članov javna objava maj 2024.xlsx \(sharepoint.com\)](#)

[PRENOVA SMO LJUDJE! \(youtube.com\)](#) (dostop april 2024)

[Teden digitalnega izobraževanja | 13. 5. 2024 - 17. 5. 2024 | NAPOVEDNIK \(youtube.com\)](#) (dostop maj 2024)

2.2 Izhodišča in usmeritve za prenavo ključnih programskih dokumentov

2.2.1 Izhodišča za prenavo izobraževalnih programov

Do konca leta 2023 je bili doseženi kazalniki spremljanja 156,1: Oblikovani predlogi izhodišč za prenavo izobraževalnih programov s prenavo učnih načrtov v skladu s ciljem 156.

Pristojna strokovna sveta RS sta sprejela:

- [Izhodišča za prenavo kurikuluma za vrtce](#) (februar 2022),
- [Izhodišča za prenavo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji](#) (februar 2022),
- [Izhodišča za prenavo katalogov znanj za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju](#) (december 2023).

Izhodišča za prenavo ključnih programskih dokumentov temeljijo na analizi obstoječih programskih dokumentov, strokovnih razpravah z ravnatelji vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter strokovnih razpravah v predmetnih razvojnih skupinah ZRSŠ, usmerjevalnih napotkih pristojne komisije za spremljanje in usmerjanje prenove na Ministrstvu ter pristojnih strokovnih svetov RS.

2.2.2 Usmeritve in smernice za delo kurikularnih komisij

Kurikularni svet je na predlog ZRSŠ obravnaval, se seznanil oziroma sprejel naslednje dokumente:

- kriteriji za izbor članov Komisije za koordinacijo posodabljanja kurikuluma za vrtce, Komisije za koordinacijo prenove učnih načrtov in katalogov znanja ter Komisije za skupne cilje (avgust 2022 in avgust oziroma oktober 2023),
- [Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja](#): opredeljuje skupne cilje izobraževalnih programov z vključitvijo petih področij: (1) digitalna kompetentnost, (2) jezik, državljanstvo, kultura in umetnost, (3) podjetnost (vključno s finančno pismenostjo), (4) trajnostni razvoj ter (5) zdravje in dobrobit (december 2023); Komisija za skupne cilje je v procesu priprave predlog dokumenta predstavila Kurikularnemu svetu in tudi Delovni skupini za pripravo Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023–2033 ter pri končnem besedilu upoštevala tudi njihova pripombe in priporočila ([predstavitev](#), [zapisnik 14. seje](#)),

- [Smernice za oblikovanje Učnega načrta za prvo vzgojno izobraževalno obdobje](#) (oktober 2023),
- [Usmeritve za delo predmetnih kurikularnih komisij pri prenovi učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji](#) (oktober 2023),
- [Usmeritve za pripravo didaktičnih priporočil v učnih načrtih za osnovne šole in gimnazije](#) (oktober 2023).

2.2.3 Usposabljanja za prenavo ključnih programskih dokumentov

ZRSS je v letih 2023 in 2024 izvedel usposabljanja svetovalcev ZRSS in članov kurikularnih komisij. Na usposabljanjih so se udeleženci seznanili s procesom in organizacijsko strukturo prenave izobraževalnih programov, z implementacijo izhodišč za prenavo, opredeljenih v točki 2.2.1, uporabo dokumentov, opredeljenih v točki 2.2.2, z umeščanjem skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja, za uporabo računalniške aplikacije za prenavo programskih dokumentov ipd. ZRSS je organiziral tudi spletno predavanje prof. Marka Priestleya z Univerze Stirling na Škotskem, strokovnjaka na področju kurikularnih teorij, razvoja šolskih kurikulumov in profesionalnega razvoja učiteljev, z naslovom [Razvoj učnih načrtov v Evropi – kaj se lahko naučimo od drugih držav](#). Predavanja se je udeležilo tristo članov kurikularnih komisij, ki sodelujejo pri prenavi kurikulumov za vrtce ter učnih načrtov za osnovne in srednje šole.

Skupno je ZRSS izvedel skoraj dvajset usposabljanj, na katerih je sodelovalo dva tisoč udeležencev. Usposabljanja so potekala v živo in na daljavo.

Več informacij o posameznih usposabljanjih je v rubriki Objave in novice o projektu na povezavi [Prenava - Zavod RS za šolstvo \(zrss.si\)](#).

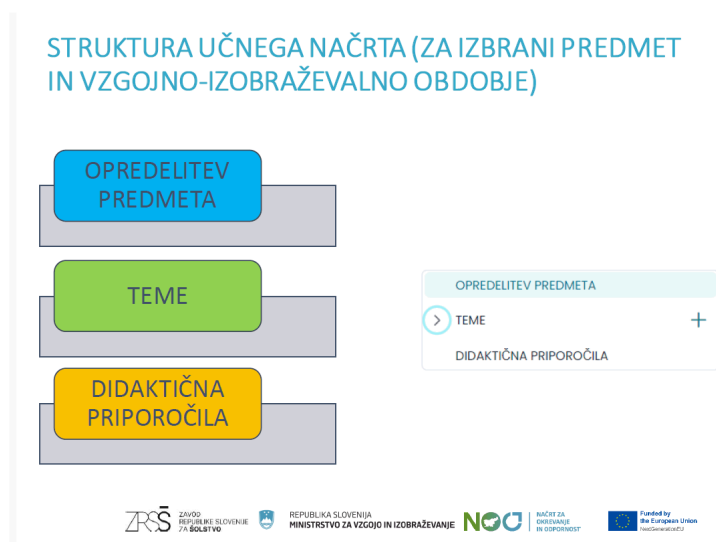
2.3 Prenava ključnih programskih dokumentov

Prenava učnih načrtov, katalogov znanja in kurikulumov za vrtce poteka vzporedno. Po načrtu bodo kurikularne komisije prve osnutke prenovljenih dokumentov pripravile v Q3 2024 in jih posredovale v preverjanje vzgojiteljem ter učiteljem v študijskih skupinah in drugi strokovni javnosti. Preverjali bodo tudi vključenost skupnih ciljev (med katerimi so tudi kompetence, ključne za prispevek k zelenemu in digitalnemu prehodu) v cilje oziroma standarde znanja posameznih predmetov. Zato vzorca posamičnega učnega načrta, kataloga znanja oziroma kurikulumov v tej fazi projekta Ministrstvo ne more posredovati. Kurikularne komisije pripravljajo osnutke programskih dokumentov. Komisiji za koordinacijo prenavo pregledujeta osnutke ključnih dokumentov in umeščenost skupnih ciljev. Predvidoma bodo osnutki ključnih programskih dokumentov za obravnavo v študijskih skupinah pripravljeni septembra 2024. Komisija za skupne cilje bo v nadaljevanju pregledala osnutke tudi z vidika umeščenosti skupnih ciljev v učne načrte, kataloge znanja in didaktična priporočila ter PKK in drugim kurikularnim komisijam zagotavljala strokovno podporo v procesu.

V procesu prenavo je več kot 400 ključnih programskih dokumentov, od tega je približno polovica za osnovnošolsko in polovica za srednješolsko izobraževanje. Za izvajanje predšolske vzgoje se prenavljata oba programa za predšolske otroke, ki jih izvajajo javni vrtci (Kurikulum za vrtce in Kurikulum za vrtce v prilagojenem programu za predšolske otroke). Seznam ključnih programskih dokumentov, ki bodo posodobljeni in jih bo določil oziroma sprejel tudi pristojni strokovni svet RS v roku, opredeljenem za doseg cilja reforme (Q4 2025), je še predmet usklajevanja med ZRSS, Ministrstvom in Strokovnim svetom RS za splošno izobraževanje. Ocenjujemo, da bo cilj – 216 posodobljenih učnih načrtov za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, ki jih bo odobrilo pristojno ministrstvo – dosežen pravočasno.

Ob vsakem učnem načrtu in katalogu znanja kurikularne komisije, skladno z izhodišči za prenavo, opredeljenih v točki 2.2.1, »pripravijo samostojen dokument z didaktičnimi priporočili za učitelje, ki vsebujejo tudi priporočila za preverjanje in ocenjevanje znanja. Didaktična priporočila odražajo sodobna spoznanja na področju vseh za pouk posameznega predmeta relevantnih strok in se praviloma spreminjajo pogosteje kot učni načrt sam.« ([Izhodišča za prenavo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji](#), str. 15).

Slika 1: Struktura učnih načrtov in katalogov znanja

Vir: ZRSŠ, predstavitev aplikacije na usposabljanju predmetnih kurikularnih komisij novembra 2023

Več informacij: [Struktura prenovljenih učnih načrtov in katalogov znanj \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

2.3.1 Aplikacija za pripravo učnih načrtov in katalogov znanja

Za pripravo učnih načrtov in katalogov znanja je izvajalec razvil (Q3 2023) [aplikacijo](#), ki (v skladu z zahtevami sprejetih izhodišč, opredeljenih v točki 2.2.1) podpira prenovo učnih načrtov in katalogov znanja. Aplikacijo izvajalci projekta dopolnjujejo in nadgrajujejo z namenom stalnega izboljševanja njene funkcionalnosti. V fazi prenove aplikacijo uporabljajo člani kurikularnih komisij, kasneje bo namenjena tudi drugi strokovni in širši javnosti. Z uporabo zagotavljamo tudi horizontalno povezanost učnih načrtov in katalogov znanja, vertikalno povezanost ciljev znotraj posameznih predmetov in umeščanje skupnih ciljev (ki vključujejo tudi kompetence za trajnostni razvoj, digitalne kompetence in finančno pismenost) med cilje in standarde znanja posameznega predmeta oziroma v komplementarni dokument z didaktičnimi priporočili.

Ko bo pristojni strokovni svet RS določil učne načrte in kataloge znanja, bo aplikacija namenjena tudi širši javnosti, v prvi vrsti učiteljem in drugim strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, ki bodo aplikacijo uporabljali v povezavi s spletnim okoljem za izdelavo letnih in sprotnih priprav na pouk.

Glavni nameni aplikacije, ki jih je ZRSŠ predstavil na usposabljanju članov komisij novembra 2023, so:

- enotna podatkovna struktura učnih načrtov in katalogov znanja,
- poenoteni elementi učnih načrtov in katalogov znanja,
- enotna raba strokovne terminologije v učnih načrtih in katalogih znanja,
- zagotavljanje horizontalne povezanosti učnih načrtov in katalogov znanja in vertikalne povezanosti ciljev znotraj predmeta,
- umeščanje skupnih ciljev med cilje predmeta,
- usklajenost ciljev in standardov znanj,
- spremljanje procesa prenavljanja učnih načrtov in katalogov znanja s strani kurikularnih komisij in izmenjavi enoznačnih kvalitativnih povratnih informacij,
- izpis učnih načrtov in katalogov znanja po kriterijih.

2.3.2 Ukrepi za umeščanje skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja

Kurikularna komisija za skupne cilje je skladno z izhodišči za prenovo v dokumentu [Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja](#) opredelila pet področij skupnih ciljev:

- [jezik, državljanstvo, kultura in umetnost](#),

- [zdravje in dobrobit](#),
- [trajnostni razvoj](#),
- [digitalna kompetentnost](#),
- [podjetnost](#), vključno s finančno pismenostjo.

Poleg tega dokument opredeljuje tudi usmeritve, kako PKK skupne cilje umestijo v učni načrt oziroma katalog znanja. Kot opredeljuje dokument o skupnih ciljeh (str. 7), se je ob pregledu strateških dokumentov »Komisija pri opredelitvi vloge in pomena skupnih ciljev še posebej naslonila na že obstoječe evropske kompetenčne okvire«.

Kurikularna komisija za skupne cilje je v dokumentu za vsako od petih področij izbrala podpodročja ali kompetence in zanje, določila ključne (temeljne) cilje, ki jih PKK lahko smiselno umestijo med predmetne cilje in standarde znanja v svojem učnem načrtu oziroma katalogu znanja ter v didaktična priporočila.

Dokument med drugim vsebuje naslednja navodila:

“Pri umeščanju skupnih ciljev v učne načrte in didaktična priporočila predmetne kurikularne komisije sledite naslednjim korakom:

1. Seznanite se z opisi področij, kompetenc in ključnih ciljev v poglavjih 2 in 3 tega dokumenta. Razmislite o načinu, kako povezati področja skupnih ciljev z vašim predmetom/predmetnim področjem.

2. V opredelitvi predmeta zapišite, kakšna je vloga skupnih ciljev pri vašem predmetu, pri čemer razmislite tudi o pomenu skupnih ciljev za učenca v luči splošne izobrazbe.

3. Izdelajte si shemo umeščanja ključnih ciljev, ki vam bo v pomoč pri nadaljnjih korakih:

a. Izberite ključne cilje, ki jih je smiselno vključiti v učni načrt vašega predmeta. Pri izboru ključnih ciljev iz posameznega kompetenčnega področja (npr. zamisli in priložnost) izberite najmanj en cilj. Pri tem je treba ključne cilje, ki se medsebojno dopolnjujejo in/ali nadgrajujejo, vključiti skupaj.

b. Določite, kako se bodo ključni cilji realizirali v učnih načrtih (skozi cilje predmeta oz. didaktična priporočila), in to opredelite v uvodu v temo/opisu teme. (Pomembno je, da ključne cilje, kjer je to mogoče, vpletete v predmetne cilje in/ali standarde znanja in jih ne zapišete kot nove, dodatne; če to ni mogoče, jih vključite v didaktična priporočila.)

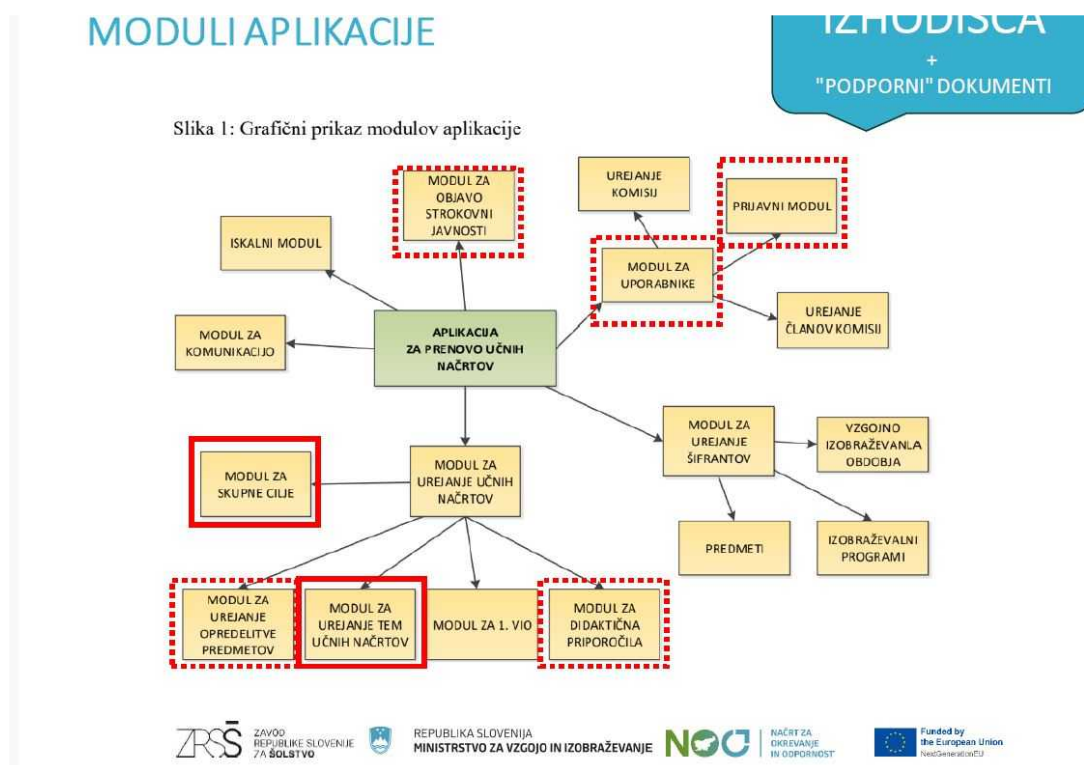
4. Posvetujte se s Komisijo za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja, ki vam lahko nudi podporo in usmeritve pri umeščanju ključnih ciljev v učne načrte in didaktična priporočila.

Skupni cilji sledijo načelu horizontalne in vertikalne povezanosti učnih načrtov kot krovnemu načelu prenove učnih načrtov. Pri tem se bodo skupni cilji, vključeni v cilje predmeta in standarde znanja, smiselno nadgrajevali skozi celotno osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje. V učne načrte bodo ustrezno umeščeni, ko bodo cilji, vsebine in standardi znanj pri vseh predmetih/predmetnih področjih vodili k razvoju in učenju jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, k trajnostnemu razvoju, zdravju in dobrobiti, k digitalni kompetentnosti ter podjetnosti.” ([Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanja](#), stran 27)

Spletna aplikacija, opisana v točki 2.1.1, poleg ostalih modulov obsega tudi modul za skupne cilje (vključujejo tudi digitalne kompetence, kompetence za trajnostni razvoj in finančno pismenost v področju podjetnost), s katero vsaka kurikularna komisija smiselno umesti ustrezne skupne cilje med cilje in standarde znanja v učnem načrtu oziroma katalogu znanja posameznega predmeta ter v didaktična priporočila.

Aplikacija omogoča spremljanje nastajanja posodobljenih učnih načrtov in katalogov znanja kot tudi pregled umeščanja skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanja tudi na nivoju posameznega ključnega cilja. Na ta način zagotavlja podporo in spremljanje dela predmetnih komisij in doseganje ciljev reforme.

Slika 2: Moduli v aplikaciji za prenovo učnih načrtov in katalogov znanja

Vir: ZRSŠ, predstavitev aplikacije na usposabljanju predmetnih kurikularnih komisij novembra 2023

2.4 Informiranje in obveščanje

Za zagotavljanje transparentnosti in kakovostnega informiranja o delu Kurikularnega sveta Ministrstvo na svoji spletni strani na podstrani [Prenova sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji](#) objavlja informacije o projektu Prenova izobraževalnih programov, sklepe o imenovanju, zapisnike sej in dokumente, ki jih je obravnaval oziroma sprejel Kurikularni svet.

ZRSŠ v projektu Prenova izobraževalnih programov izvaja tudi aktivnosti za informiranje in obveščanje strokovne in druge zainteresirane javnosti. Namen, cilje, glavne komunikacijske tematike, kanale in ciljne skupine ter uporabo emblema in ključnikov je natančneje opredelil v komunikacijskem načrtu.

Kot izhaja iz Komunikacijskega načrta je namen komuniciranja:

- ozaveščati ciljne skupine o pomenu prenove kurikularnih dokumentov za kakovost vzgojno-izobraževalnega sistema,
- informiranje o poteku in rezultatih projekta,
- predstaviti aktivnosti, ki jih ZRSŠ izvaja s sredstvi mehanizma v okviru projekta,
- seznanjanje javnosti z namenom razumevanja ciljev projekta,
- zagotavljanje učinkovitega pretoka informacij.

Aktivnosti, opredeljene v načrtu:

- [spletna stran projekta](#),
- strokovna srečanja in konference,
- mediji,
- družbena omrežja,
- interna ZRSŠ komunikacija.

Kanali za obveščanje:

- Facebook: <https://www.facebook.com/zavodzasolstvo/>
- Twitter: https://twitter.com/zrss_si
- e-pošta, Intranet, MS Teams.

ZRSŠ že v procesu prenove strokovne delavce in ravnatelje seznanja s prenovo učnih načrtov in katalogov znanja ter kurikulumoma za vrtce. Tako je bila npr. na dogodku Teden digitalnega izobraževanja na vseh petih brezplačnih izobraževalnih večerih, ki so potekali na daljavo, osrednja tema prenova učnih načrtov in katalogov znanj s posebnim poudarkom na počutju vseh, ki so vključeni v šolski proces. Več o tem na povezavi: <https://www.zrss.si/novice/teden-digitalnega-izobrazevanja-4/>. Predstavitev prenove je bila na dnevnem redu tudi na strokovnih srečanjih ravnateljev [vrtcev](#), [osnovnega in glasbenega šolstva](#) in [srednjega šolstva](#).

ZRSŠ se je na temo prenove ključnih izobraževalnih programov na ločenih srečanjih sestal tudi s predstavniki Zveze aktivov svetov staršev Slovenije (december 2023) in Dijaške organizacije Slovenije (januar 2024).

2.5 Spoštovanje načela enakosti spolov in enakih možnosti za vse in načela trajnostnega razvoja v izvajanju projekta

Slovenija se je v NOO zavezala, da bo spoštovala načela enakosti spolov in enakih možnosti za vse. V projektu zagotavljamo spoštovanje tega načela v skladu z nacionalno zakonodajo, pravnim redom EU in mednarodnimi dokumenti o varstvu človekovih pravic. V projektu prenavljamo ključne programske dokumente za vse vzgojno-izobraževalne programe, ki vključujejo prilagojene programe za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami in programske dokumente, ki so namenjeni vzgoji in izobraževanju pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti.

Krepitev kompetenc, opredeljenih v NOO (digitalne, za trajnostni razvoj in finančne) in drugih, opredeljenih z nacionalno pomembnimi področji skupnih ciljev, bo pomembno prispevala k enakosti spolov in enakim možnostim za vse. Ministrstvo je v sodelovanju z vsemi ministrstvi in vladnimi uradi pripravilo pregled, in z njim seznanilo kurikularne komisije o nacionalno zavezujočih strateških, izvedbenih in drugih dokumentih, za katere so odgovorni različni resorji (npr. sociala in enake možnosti, zdravje, okolje ipd.) in za doseg svojih ciljev nagovarjajo vzgojo in izobraževanje kot pristojni družbeni podsistem (povezava: [strateski dokumenti 2023_10_10-8.-seja.xlsx \(live.com\)](#)). Med njimi so tudi zaveze, povezane z zagotavljanjem enakosti spolov in enakih možnosti za vse

ZRSŠ pri vseh projektnih aktivnostih udeležencem zagotavlja enake možnosti sodelovanja. Npr. pri izboru kandidatov za člane komisij so kriteriji povezani s pedagoškimi ali znanstveno-raziskovalnimi referencami na posameznih strokovnih področjih.

ZRSŠ v procesu prenove strokovne delavce in ravnatelje obvešča in seznanja o vsebini prenove učnih načrtov in katalogov znanja ter kurikulumoma za vrtce ter tako ustvarja pogoje za implementacijo v pedagoško prakso in trajnost rezultatov projekta v sistem vzgoje in izobraževanja. Ob uvajanju novosti bodo vzgojitelji in učitelji vključeni v ustrezne oblike usposabljanja za implementacijo posodobljenih programskih dokumentov in za uporabo ustreznih didaktičnih strategij za »spodbujanje optimalnega in skladnega psihofizičnega ter socialnega razvoja slehernega učenca ter na doseganje kakovostnega znanja, socialno čustvenih veščin, veščin ustvarjalnosti, reševanja problemov, kritičnega mišljenja, sodelovanja, raziskovanja, preiskovanja, kar je temeljno za nadaljnje izobraževanje, življenje in delo.« (ZRSŠ, Usmeritve za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom, str. 2). Po prenovi bodo vzgojitelji in učitelji na podlagi prenovljenih programskih dokumentov s svojim neposrednim pedagoškim delom vsakodnevno razvijali in nadgrajevali svoje kompetence za soočanje s sodobnimi izzivi. Pouk bodo podpirali tudi novi oziroma prenovljeni učbeniki in druga učna gradiva, ki jih bo mogoče prenoviti prenovi programskih dokumentov.

3. Tveganja za doseganje cilja 156 in ukrepi za njihovo obvladovanje

Ministrstvo je v procesu spremljanja izvajanja projekta Prenova izobraževalnih programov zaznalo tveganja, povezana s pravočasnim in kakovostnim doseganjem ciljev in mejnikov ter z zagotavljanjem transparentnosti in kakovosti informiranja.

Zaradi volitev v Državni zbor Republike Slovenije se je v letu 2022 za štiri mesece zamaknilo konstituiranje aprila imenovanega Kurikularnega sveta. Ta časovni zamik je vplival tudi na imenovanje in začetek aktivnosti ostalih kurikularnih teles.

Ministrstvo je za zmanjšanje tveganja, povezanega s časovnico doseganja ciljev, v okviru tekočih ukrepov vzpostavilo redno operativno sodelovanje, koordiniranje in izmenjavo informacij z ZRSŠ.

Ministrstvo skrbi za redno sestajanje Kurikularnega sveta, ki je tekoče obravnava ključna vprašanja, ter zagotavlja udeležbo predstavnikov Ministrstva na ključnih usposabljanjih članov kurikularnih komisij in seznanjanje z namenom, cilji in časovnico projekta Prenova izobraževalnih programov ter njegovo umeščenostjo v celovito prenovu sistema vzgoje in izobraževanja. Delo v imenovanih kurikularnih komisijah, ki prenavljajo učne načrte, kataloge znanja in kurikulum za vrtce, poteka intenzivno, komisiji za usmerjanje delo spremljata in usmerjata. Komisije bodo predvidoma v Q3 2024 osnutke ključnih programskih dokumentov pripravile in preverile z vzgojitelji in učitelji v študijskih skupinah in z drugo strokovno javnostjo, ki bo vključevala tudi preverjanje vključenosti skupnih ciljev, ključnih za prispevek k zelenemu in digitalnemu prehodu, med cilje in standarde predmeta. ZRSŠ načrtuje, da bo prve predloge prenovljenih programskih dokumentov decembra 2024 posredoval v sprejem oziroma določitev pristojnemu strokovnemu svetu RS ter proces zaključil v letu 2025.

Ob načrtovanju postopkov obravnave prenovljenih programskih dokumentov na pristojnih strokovnih svetih RS se nakazuje tudi tveganje, povezano z zagotavljanjem ustreznih učbenikov in s tem povezano pripravo ocene o skladnosti že potrjenih učbenikov s cilji, standardi znanja in vsebinami, opredeljenimi v posodobljenih učnih načrtih oziroma katalogih znanja.

Poleg redne koordinacije med Ministrstvom in ZRSŠ sta obe instituciji za zagotavljanje večje transparentnosti in kakovosti informiranja okrepili tudi dejavnosti na tem področju, kar je razvidno iz objav na spletnih straneh in drugih družbenih omrežjih. ZRSŠ se je na temo prenove ključnih programskih dokumentov na ločenih srečanjih sestal s predstavniki Zveze aktivov svetov staršev Slovenije (december 2023) in Dijaške organizacije Slovenije (januar 2024).

Za obvladovanje tveganja glede kakovosti umestitve skupnih ciljev (predvsem digitalnih kompetenc, kompetenc za trajnostni razvoj in finančne pismenosti) v ključne programske dokumente je Ministrstvo proučilo možnosti za pridobitev mnenja strokovnjakov glede umestitve skupnih ciljev v fazi, ko bodo le-ti pripravljene kot osnutki. V ta namen je Ministrstvo kontaktiralo Joint Research Centre pri Evropski komisiji, ki zagotavlja neodvisno znanje in raziskovanje, ter podpira politike EU za zagotavljanje pozitivnega vpliva na družbeni razvoj. Izkazalo se je, da lahko različne oblike evalvacij in analiz izvedejo šele v fazi uvajanja prenovljenih izobraževalnih programov. Trenutno Ministrstvo proučuje možnost pridobitve strokovnega mnenja v okviru tehnične pomoči EU.

Pripravila:
Barbara Kresal Sterniša

Aleš Ojsteršek
Vodja Sektorja za razvoj izobraževanja